

Sygn. akt II CSK 215/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa "G." Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w Ł.

przeciwko Związkowi [x] "P."

w W.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 23 listopada 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 6 listopada 2015 r., sygn. akt XIII Ga (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwany Związek [x] „P.” w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 6 listopada 2015 r. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 19 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy uwzględnił skierowane przeciwko temu pozwanemu powództwo Grupy S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. o ustalenie i ustalił, że pomiędzy stronami istnieje stosunek najmu lokalu użytkowego o pow. 130 m² położonego w Ł. przy ul. M. wynikający z umowy najmu zawartej przez strony w dniu 1 czerwca 2005 r. Spór między stronami skupiał się przede wszystkim na kwestii istnienia po stronie powódki interesu prawnego w żądaniu ustalenia, ze względu na wskazywaną przez pozwanego możliwość wystąpienia przez powódkę z roszczeniami dalej idącymi i lepiej zabezpieczającymi jej interesy. Sądy obu instancji uznały, iż powódka miała interes prawny w wytoczeniu powództwa z art. 189 k.p.c., ponieważ między stronami powstały wątpliwości, czy po wypowiedzeniu jej umowy przez pozwaną nadal jest najemcą lokalu. Sądy ustaliły, że dopiero w toku postępowania sądowego powódka zapoznała się z pismem pozwanej z dnia 27 listopada 2012 r. wzywającym ją do zaniechania naruszeń umowy. Niezłożenie tego oświadczenia powódce przed wypowiedzeniem umowy spowodowało nieważność wypowiedzenia, a ponadto sposób wykorzystania przez powódkę przedmiotu umowy był zgodny z postanowieniami umownymi. Umowa nie wprowadzała innych ograniczeń w zakresie użytkowania placu wewnętrznego, nie zakazywała powódce wykorzystywania placu zgodnie z prowadzoną działalnością - jako gastronomicznego ogródka letniego - wobec czego nie zachodziły umownie wskazane podstawy do wypowiedzenia umowy zawartej przez strony na czas oznaczony.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie przepisów postępowania - art. 189 k.p.c. przez jego błędną wykładnię i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Ł. w całości i jego zmianę - orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa w całości oraz orzeczenie o kosztach sądowych wg norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku

w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w innym składzie oraz „o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym, według norm przepisanych.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnił potrzebę przyjęcia jego skargi wystąpieniem przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to znaczy oczywistą zasadnością tej skargi, wskazując, że Sąd Okręgowy w Ł. przyjął wykładnię art. 189 k.p.c. całkowicie odbiegającą od powszechnie akceptowanej w orzecznictwie i w doktrynie. Sąd przyjął, że interes prawny, o którym mowa w art. 189 k.p.c. daje stronie jedynie prawo, a nie obowiązek rezygnacji z uprawnienia wynikającego ze wskazanego przepisu na rzecz innych donioślejszych (dalej idących) powództw o świadczenie (tj. wystąpienia z roszczeniem windykacyjnym, posesoryjnym czy o zasądzenie odszkodowania). Skarżący wskazał, iż stanowisko to prowadzi do przyjęcia powództwa o ustalenie jako alternatywnej, równoległej drogi postępowania względem istniejących w danym stanie faktycznym innych powództw dalej idących - o świadczenie oraz do utożsamienia interesu faktycznego lub ekonomicznego strony powodowej z interesem prawnym w rozumieniu art. 189 k.p.c.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez

pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa, prowadzącym do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910). Wbrew stanowisku powoda Sąd Okręgowy wyłożył art. 189 k.p.c. w sposób nie budzący wątpliwości co do swej zgodności z obowiązującymi poglądami prezentowanymi w piśmiennictwie i orzecznictwie. Przyjmuje się, że przesłanki skorzystania z formy ochrony praw podmiotowych przewidzianej w art. 189 k.p.c. muszą być oceniane z uwzględnieniem obowiązku zapewnienia dostępu do sądów, co uzasadnia elastyczne rozumienie interesu prawnego, z zastosowaniem interpretacji celowościowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2004 r., II CK 387/02, nie publ.). O jego występowaniu przesądza zwykle istnienie niepewności prawa lub stosunku prawnego tak z przyczyn faktycznych, jak i prawnych, i nawet możliwość wytoczenia powództwa o zasądzenie nie zawsze wyklucza dopuszczalność skorzystania z powództwa o ustalenie (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 1949 r., C 327/49, PiP z 1949/11/121). Jak z tego wynika zakres możliwości skorzystania z art. 189 k.p.c. jest szeroki, limitowany uzasadnionymi w danych okolicznościach potrzebami ochrony praw powoda. W konsekwencji skoro strona powodowa w toku całego postępowania podkreślała, iż niniejsze postępowanie ma na celu uzyskanie pewności co do istnienia stosunku prawnego między stronami celem kontynuowania umowy najmu, prowadzenia w lokalu działalności, która była prowadzona przed wystosowaniem przez pozwanego pisma o wypowiedzeniu łączącej strony ze skutkiem natychmiastowym i kontynuowania zawartych umów franchisingowych, to przyjęcie, że spełnione zostały przesłanki do rozpatrywania merytorycznej zasadności takiego żądania nie może być postrzegane w kategoriach naruszenia prawa i to tej rangi, że uzasadnia pogląd o oczywistej wadliwości rozstrzygnięcia.

Z tych przyczyn przytoczona przez skarżącego podstawa przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi. Okoliczności sprawy nie wskazują

także, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., wobec czego Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpatrzenia.

jw